

İLLÜSTRASYONUN MEKÂNIN GÖRSEL İLETİŐİMİNE KATKISI¹

Yrd. Doç. Dr. Elif ATAMAZ²

ÖZET

İllüstrasyon, bir düşünceyi veya mesajı sanatın evrensel dili olan resimleme yolu ile izleyiciye aktarabilme sanatıdır. Görsel iletişimin en önemli alt disiplinlerinden biridir çünkü onlarca kelime ile anlatılabilecek olanı tek başına ifade edebilme gücüne sahiptir. Sınırsız ve zengin imge dünyası ile doğada benzeri olmayan yepyeni görsel deneyimler yaşatabilir. Günlük hayatın pek çok alanında yüz yüze kaldığımız kurum logoları, ambalaj tasarımları, sinema afişleri, el broşürleri, internet sayfaları gibi pek çok alandaki grafik çalışmalarında illüstratif çözümlere sıkça rastlamaktayız. Çünkü illüstrasyon özgündür, kurumu ve yer aldığı ortamı diğerlerinden net çizgilerle ayırır. Mimari tasarımlarda da mekâna yeni anlamlar kazandırmak ve kullanıcıları ile daha güçlü görsel iletişim kurmak için mekân yüzeylerine illüstrasyon çalışmaları günden güne önem kazanmaya başlamıştır. Teknolojinin getirdiği olanaklarla çeşitli tekniklerde illüstrasyonlar mekân yüzeylerine uygulanabilmektedir ancak geleneksel resim teknikleri ile üretilen mekân illüstrasyonları hala önemini korumakta ve hatta daha değerli bulunmaktadır.

Lefke Avrupa Üniversitesi kampüsü içerisinde çeşitli mekânların yüzeylerine üniversite öğrencileri ile birlikte akrilik boya ve fırçalar kullanılarak illüstrasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu makalenin amacı; öğrencilerle yapılan bu mekânsal illüstrasyonların mekâna kazandırdıkları üzerinden örneklendirerek görsel iletişim tasarımında önemli bir disiplin olan illüstrasyonun mekânsal iletişimdeki rolü ve önemini irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: İllüstrasyon, Görsel İletişim Tasarımı, Mekansal İletişim, İllüstratif Grafikler, Çevresel Grafik Tasarım

¹ Bu makale 19-21 Kasım 2022 tarihleri arasında düzenlenen ASEAD 10. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

² Lefke Avrupa Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-3896-2227, eatamaz@eul.edu.tr

Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received: 02/01/2023–Kabul Tarihi/Accepted: 21/01/2023

THE CONTRIBUTION OF ILLUSTRATION TO THE VISUAL COMMUNICATION OF SPACE

ABSTRACT

Illustration is the art of transferring an idea or a message to the audience through pictures, which is the universal language of art. It is one of the most important sub-disciplines of visual communication because it has the power to express what can be explained with tens of words on its own. With its unlimited and rich image world, it can offer brand-new visual experiences that cannot be found in nature. We frequently come across illustrative creations in graphic works in many areas such as corporate logos, packaging designs, movie posters, brochures, and internet pages that we encounter in daily life. Because of its original form, the illustration separates the corporation and its environment from the others with clear lines. In architectural designs, illustration studies on spatial surfaces have started to gain importance day by day to give new meanings to the space and to establish stronger visual communication with its users. Illustrations in various techniques can be applied to spatial surfaces with the opportunities of technology however, spatial illustrations produced with traditional painting techniques still maintain their importance and are even more valuable.

Illustration works were carried out on the surfaces of various spaces within the European University of Lefke campus, using acrylic paints and brushes with university students. This article aims to examine the role and importance of illustration, which is an important discipline in visual communication design, in spatial communication by exemplifying the benefits of these spatial illustrations made with students.

Keywords: Illüstration, Visual Communication Design, Spatial Communication, Illustrative Graphics, Environmental Graphic Design

GİRİŞ

Tarih boyunca resim sanatının bir uzantısı görülen illüstrasyon, yayıncılık ve reklam sektöründeki gelişmelere paralel artan talep doğrultusunda resim sanatından ayrılarak grafik tasarımına kaymış, 20.yüzyılın ikinci yarısından itibaren tek başına bir disiplin olarak ele alınmaya başlanmıştır. Basılı mecralardan dijital ortamlara ve içinde yaşadığımız mekanlara kadar günümüz dünyasında karşımıza çıkabilecek her türlü görsel içerikte illüstrasyonlarla karşılaşmak mümkündür ve bu nedenle tanımını yapmak da güçleşmektedir.

Gelişen teknoloji ve artan nüfusla birlikte hızla değişen hayatlarımızda iletişim kavramı da dönüşmekte, gelişmekte ve mekanların da kullanıcıları ile görsel iletişim kurma ihtiyacı günden güne büyümektedir. Kalabalıklaşan kentlerde karmaşık yapılar içerisinde kullanıcılarına yol gösteren yardımcı unsurlara geçişte olduğundan daha çok gereksinim vardır. Mekanların görsel iletişiminde en çok kullanılan anlatım dili illüstrasyonlardır.

Bu makalenin amacı; mekanların görsel iletişimde illüstrasyonun ne denli önemli bir yer tuttuğunu örnekler üzerinden tartışmak, illüstratif dokunuşlarla anlatım dili kazanan duvarların mekandaki kazanımlarını göstererek illüstrasyonun mimari tasarımlara dek uzanan yolculuğunu ve gelecekte nereye doğru gidebileceğini irdelemektir.

Bu araştırma için; Lefke Avrupa Üniversitesi kampüsü içerisinde öğrencilerle birlikte tasarlanıp uygulanmış mekansal illüstrasyon örnekleri ele alınmış ve mekanların eski hali ile illüstratif dokunuşlar sonrası halleri karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

TANIMLAR

İllüstrasyon resim sanatı ile grafik tasarım arasında bir yerde durmaktadır. Sanatsal becerilerin bir amaç doğrultusunda ve talep üzerine kullanılarak ürüne dönüştürülmesi nedeniyle grafik sanatına daha yakındır. Bu amaç; çoğu zaman insanlarla iletişim kurmaktır. Bu iletişim başlığı altında; insanları bilgilendirmek, ikna etmek, eğitmek ve eğlendirmek sayılabilir. İllüstrasyon görsel iletişimin en dolaysız biçimidir (Zeegen, 2009) çünkü onlarca kelime ile anlatılabilecek olanı tek başına ifade edebilme gücüne sahiptir. İllüstrasyonun sınırsız ve zengin imge dünyası ve uygulama tekniklerindeki çeşitlilik, görsel iletişim çözümleri için her zaman vazgeçilmez unsur olmuştur. Abartılı veya doğada benzeri görülemeyecek, deneysel olarak kurgulanamayacak görsellerin oluşturulması ve diğer tasarım unsurları ile buluşması izleyicilerde benzersiz deneyimler yaşatır.

İnsanlar arası bir duygu ve düşünce alışverişi olarak nitelendirebileceğimiz iletişim, insanlığın varoluşuyla başlamış ve tarihi süreç içerisinde insan hayatının en belirgin özelliği olmuştur (Aytekin, 2022, p. 1). İnsanlar, gereksinimlerini karşılayabilmek için çevresiyle sürekli iletişim halindedir; çevresinden gelen uyaranları anlamlı bilgilere dönüştürerek çevresini tanı, bölgeye hakim olur ve ihtiyaçlarına cevap arar. Bu uyaranlar doğal yollarla kendiliğinden var olabileceği gibi, planlanmış bir iletişim süreci için belli bir kaynak tarafından tasarlanmış da olabilir. İletişim biliminde kaynak, mesaj göndermek suretiyle iletişim sürecini başlatan birimdir (Işık, 2018, p. 43). Kaynağın amacı; hedef kitleyi etkilemek, hedef kitlenin kanaat, tutum ve davranışlarını yönlendirmek veya değiştirmektir. Mesajı oluşturan unsurlar da bilgi aktaran görsel ve işitsel işaret ve kodlardan oluşabilir. Bilgi tek başına bir anlam ifade etmez, ne zaman ki iletişime dönüşür ve paylaşılır o zaman anlamlı bir değer haline gelir (Işık, 2018, p. 44). İletişime dönüşebilmesi için de bu işaret ve kodlamaların algılandıktan sonra zihinde anlamlandırabilmesi ve davranışa dönüşebilmesi gerekir. Zihin çevresi ile ilgili unsurları seçer, algılar ve anlamlandırarak belleğinde bir “imaj” oluşturur. Her bakan insanın zihninde oluşturacağı imaj aynı olmayacaktır çünkü geçmiş deneyimleri, konu ile ilgili bilgi birikimi, demografik yapısı ve psikolojisi gibi algıyı etkileyecek pek çok faktör mevcuttur. Kaynak tüm bu faktörleri bilip hesaplayarak mesajını tasarlar ve alıcı ile buluşturur.

MEKÂNSAL İLETİŞİM

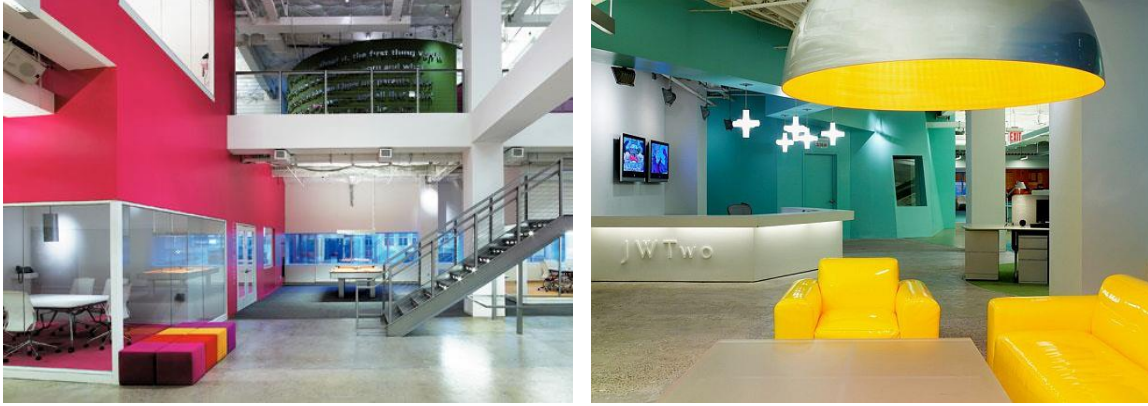
Mekânlar da kullanıcılarına bilgi aktaran birer iletişim kaynağıdır. Bu bilgiler sayesinde insanlar mekânı tanır, kendini güvende hisseder, nasıl faydalanabileceğini anlar, mekanlar arasında yolunu bulur ve mekanla arasında manevi bağlar kurar.

Geçmişte mekânsal iletişimin öncelikli amacı; insanların temel gereksinimlerini karşılamaktı. Büyüyen kentlerde mimari yapılar da karmaşık hale gelmiş, devasa çoklu mekânlara dönüşmüştür. Bu yapılar içinde insanların kendini güvende hissetmeleri, yolunu kolayca bulabilmeleri için mekânın görsel dilini çözebilmesi önemlidir. Mekânın kurumsal yapısı hakkında bilgi almak, marka ruhunu anlamak ve nerde hangi hizmetlere ulaşabileceğini bilmek için de kullanıcılar yine görsel iletişim diline ihtiyaç duyar. Kentlerin kapital ekonomisi içinde gelir getiren mimari mekânların varlık nedeni sadece kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak değil, onların davranış ve tutumlarını etkileyerek mekândaki memnuniyetini arttırmak, dolayısıyla daha çok vakit geçirmelerini ve daha sık ziyaret etmelerini sağlamaktır. Gelir getiren kurumların mimari yapıları içinde geçirilecek zaman ve ziyaret sıklığı daha çok maddi gelir demektir. Mekânı iyi okuyan ziyaretçiler, mekândan daha fazla keyif alacaklar, daha uzun zaman geçirecekler ve aynı mekânı tekrar ziyaret etmek isteyeceklerdir. Sadece ticari mekânlar için değil, hastane gibi zorunlu mekânlar veya müze konser salonu gibi kültürel mekânlar ve hatta resmi işlemler için gidilen devlet kurumu yapıları için dahi mekânsal iletişim artık önemli bir tasarım bileşenidir. Bu nedenle, bu mekânların tasarımı, teknolojinin getirdiği imkânların da yardımıyla, günümüzde yepyeni boyutlar kazanmıştır.

John Berger'in dediği gibi (Berger, 1999) “bizi çevreleyen dünyada yerimizi görerek buluruz. Bundan dolayı mekânın algılanmasında en önemli duyu görsel algıdır ve mekânı oluşturan tüm görsel unsurların bir arada yerleşimi ve düzenlenmesi, mekânla kullanıcı arasında nasıl bir iletişim kurulacağını doğrudan etkileyecektir. Mekânsal iletişimde mesajı oluşturan unsurlar; ışık, renk, malzeme, doku, biçim gibi mekânın görsel bileşenleridir. Bu temel bileşenler ile daha net ve dolaysız mesajlar oluşturabilmek için günümüzde grafik tasarım öğelerinden yararlanılmaktadır. İllüstrasyon, fotoğraf ve tipografi gibi mesajı doğrudan anlatabilen tasarımlar, mekân tasarımlarının içine yerleştirilerek hem daha çekici mekânlar yaratılmakta hem de mekânsal iletişim sorunsuz yaşanmaktadır.

Mekânsal bileşenlerden ışık, renk, malzeme, doku, biçim gibi özelliklerden biri diğerlerinden ayrılacak ölçüde farklılaşarak öne çıktığında izleyicide öncelikle algıyı tetikler ve mekânsal iletişim süreci böylelikle başlamış olur. Zihin bu uyarıcıyı yapı kompleksi içinde nirengi noktası diye kodlar. Bu nirengi noktaları, akılda kalıcı mekânsal imajlar yaratır ve bu imajlar sayesinde mekânın bina içindeki yeri netleşir, tanımlı yapılı ve okunabilirliği kolaylaşır.

Renk, tek başına mekânsal iletişimde önemli rol oynayabilir; mekânları imgeleyerek nirengi noktaları yaratır ve bina içinde yön bulmaya yardımcı olur. Clive Wilkinson'un JWT reklam ajansı için tasarladığı ofis binasında açık mekânlar birbirinden renk ögesi ile ayrılmıştır (Resim 1).

Resim 1: JWT Reklam Ajansı Ofis Binasından Görüntüler

Kaynak: Frame Dergisi, sayı 07, Mayıs/Haziran 2009, s. 98-105.

MEKANSAL İLETİŞİMDE İLLÜSTRASYON

İllüstrasyon rengin mekâna kazandırdıklarını daha ileriye taşır; doğrudan iletiler oluşturur, hikaye anlatır, yepyeni düşsel mekânlar yaratır ve dolayısıyla mekânların kullanıcıları ile daha güçlü mekânsal iletişim kurmasına yardımcı olur. Mekânda illüstratif çözümler için pek çok yöntem ve teknik vardır. Bunlardan günümüzde en yaygın olanı dijital uygulamalardır. Fotoğraf ile birlikte manipulasyonları da mümkün kılabilen bu yöntemde hazırlanan çalışmalar büyük boy baskı tekniği ile mekân yüzeylerine uygulanır. Grafik tasarımcı Katrin Olin ve Michael Young'ın, Hong Kong'da yer alan Cristal Bar için tasarladığı dijital illüstrasyonlar, 3M film ve baskı teknolojisi kullanılarak mekânların tüm yüzeylerine uygulanmış ve böylelikle üç boyutlu büyüleyici bir ortam yaratılmıştır (Resim 2).

Resim 2: Cristal Bar için Özel Hazırlanmış İllüstrasyonlar

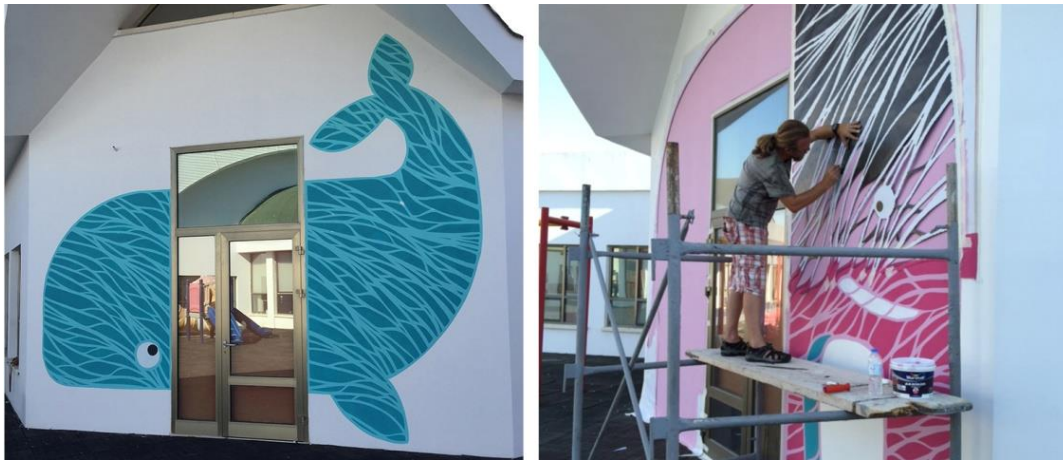
Kaynak: Szita Jane (2009) “Barok Fantezi”, Frame Dergisi, Mayıs/Haziran sayısı, s.63-65.

Mekânlarda illüstrasyon kullanımı en çok kütüphane, okul, hastane gibi çocuklara dönük kurum yapılarında karşımıza çıkmaktadır. Özellikle hastane gibi, çocukların zorunlu olarak geldiği ve kendilerini mutsuz, endişeli hissettikleri mekânlarda yakınlarının mekân içerisindeki stres ve endişelerini en aza indirmek için yapılan tasarımların günümüzde geldiği nokta baş döndürücüdür. Soğuk duvarların yerini rengârenk illüstrasyonlar almakta, bilgilendirme ve yönlendirme grafikleri mekânın tüm yüzeylerine daha kolay algılanabilecek şekilde ve mimari ile bütünleşmiş uygulanmaktadır (Atamaz, 2018). Mark Sanders’in Seattle Çocuk Hastanesi mekânlarının yüzeyleri için hazırladığı illüstratif grafik çözümler 4 ana temadan oluşmaktadır; orman, okyanus, dağ ve nehir (Resim 3). İllüstrasyonlar yazı ve piktogramlarla desteklenmiştir, böylelikle ziyaretçiler bina içinde kolayca yönünü bulabilmektedir. Yapılan araştırmalarda küçük yaş grubu çocukların stilize edilmiş figürleri daha kolay algıladığı, hayvan figürlerini kendilerine daha yakın bulduğu ve ana renklerin canlı ve yumuşak tonlarının algıyı hızlandırdığı anlaşılmıştır (Porada 2013). Bu hastane mekanlarındaki illüstrasyonlar, bunu destekler şekilde tasarlanmış ve uygulanmıştır.

Elle çizim, grafiti (grafiti), şablon baskı (stencil), elle folyo kesim (vinyl), pistole (airbrush) ve anamorfik tekniklerle sabit veya değişken tüm yüzeylere uygulanan geleneksel illüstrasyonlar önemini korumakta hatta özgün olduğu için daha değerli bulunmaktadır. Yakın Doğu Okul Öncesi binasının avlusuna bakan giriş çıkış kapılarının olduğu duvar yüzeylerine uygulanmış illüstrasyonlar şablon (stencil) baskı yöntemi ile yapılmıştır. Bu çalışmalar ile aynı avluya açılan 4 kapının biçimsel olarak farklılaşması sağlanmıştır. Her bir illüstrasyon o kapıyı işaretleyen bir kodlamadır. Böylelikle çocuklar hem mekânda eğlenmekte hem de kapıları birbirinden ayırt etmektedir (Atamaz Daut & Ergün, 2017) (Resim 4).

Resim 3: Seattle Çocuk Hastanesinin Dört Ana Teması; Okyanus, Orman, Nehir ve Dağ
Kaynak: <https://segd.org/seattle-children's-hospital> [09.09.2016]

Resim 4: Yakın Doğu Okul Öncesi için Erdoğan Ergün Tarafından Tasarlanıp Uygulanan Şablon (Stencil) Baskı Çalışmaları

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ KAMPÜSÜ İÇERİSİNDE MEKÂNSAL İLLÜSTRASYON ÇALIŞMALARI

Lefke Avrupa Üniversitesi kampüsü içerisinde çeşitli mekânların yüzeylerine Grafik Tasarım ve Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencileri ile birlikte farklı zamanlarda stencil tekniği, akrilik boya ve fırçalar kullanılarak illüstrasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalarda amaç; öğrencilere ekip çalışma ruhunu yaşatırken kampüs içerisindeki mekânları da eğlenceli hale getirmek, onlara görsel kimlik kazandırmaktır.

Resim 5: Grafik Tasarım Bölümü Öğrencileri ile Yapılan Resimleme Çalışmalarından Görüntüler

İlk çalışma 2018-2019 akademik yılı bahar döneminde İletişim Bilimleri Fakültesi ile Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin ortak binasının giriş duvarına Grafik Tasarım bölümü öğrencileri ile yapılan Bauhaus grafikleridir. O dönem Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin bahar dönemi tasarım haftası teması “Bauhaus” diye seçilmiştir ve bu dönemin ruhunu fakülte duvarlarına yaşatmak için böyle bir atölye çalışması düşünülmüştür.

Fakülte binası Görsel İletişim Tasarımı, Grafik tasarım, Mimarlık ve İç Mimarlık gibi tasarım bölümlerinden oluşmasına karşın duvarlarda asılan çalışmalar harici görsel bir kimlik taşımamaktadır. Böyle bir eksikliği telafi etmek amacıyla da bu etkinlik düşünülmüştür (Resim 5).

Aynı etkinlik sürecinde diğer bir çalışma duvarı da fakültenin dışındaki merdivenin duvarıdır. Bu duvar otoparka ve ana giriş aksına bakmaktadır. Sadece fakülteye gelenler değil dışardan da sürekli izlenen bir duvardır ve bu duvara yapılan Bauhaus çalışması tüm kampüs içerisindeki öğrencilerin de ilgisini çekmiş ve kampüs içerisinde nirengi noktası haline gelmiştir (Resim 6).

Teknik olarak stencil kullanılmış, yani kalıplar hazırlanmış, sprey boya ile renklendirilmiştir. Akrilik boya, fırça ve kalın tahta kalemleri ile de resimlemeler desteklenmiştir (Resim 7).

Öğrenciler için de eğlenceli bir deneyim olan etkinlik sonunda Bauhaus temalı tasarım haftası ruhu da akademik sene boyunca fakülte duvarlarında izlenmiştir.

Resim 6: Fakülteye Giden Ana Yol Aksından Çalışma Duvarının Görünüşü

Resim 7: Duvar Resimleme Çalışmalarında Stencil Tekniği de Kullanımı

Bu çalışmanın olumlu etki bırakması ile rektörlük Mimarlık ve Tasarım Fakültesinden kampüs içindeki İnanç Merkezi için bir çalışma talep etmiştir (Resim 8). Üniversite bünyesinde farklı inançlardan yabancı öğrencilerin dini inançlarına karşılık verebilecek bir mekân olan İnanç Merkezi'nin resimlemeler yardımı ile ana yoldan fark edilmesi, daha çekici ve yaşanır bir mekâna dönüşmesi arzulanmıştır. 2019-20 akademik senenin güz döneminde grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı bölümü öğrencilerinden gönüllüler ile bu çalışma tamamlanmıştır. Yine aynı resimleme tekniklerinin kullanıldığı bu çalışmanın tasarımı da mekâna özel hazırlanmıştır. Amaç tüm dinlerin kaynağının aynı olduğunu ve farklı dinlerden öğrencileri ile üniversitenin bir bütün olduğunu tasvir etmektir (Resim 9).

Resim 8: İnanç Merkezine Giden Yolu Duvarından Görüntüler

Resim 9: Grafik Tasarım ve Görsel İletişim Tasarımı Bölümü Öğrencileri ile Çalışmanın Uygulanışı

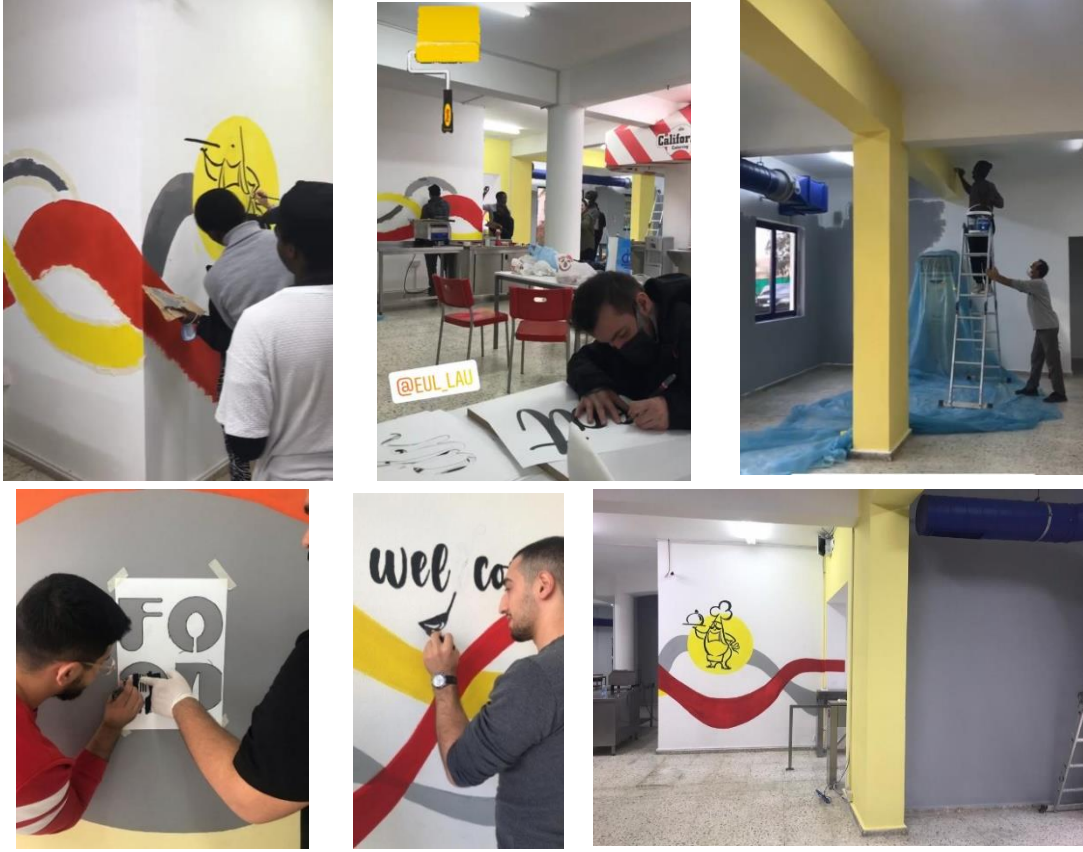
Üçüncü çalışma, üniversitenin öğrenci kafeteryası iç mekân duvarları için yapılmıştır. Bu projede, üniversite bünyesinde faaliyet gösteren öğrenci kulüpleri ile birlikte çalışılmıştır ancak grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı bölümü öğrencileri de gönüllü destek vermişlerdir. Projeye özellikle resim kulübü öğrencileri yoğun ilgi göstermişlerdir. 2021-22 Güz döneminde, rektörlüğün pandemiden sonra geri dönen öğrencilerine moral vermek için talep ettiği bu etkinlik süresince farklı bölümlerden öğrenciler de duvar resimleme deneyimi kazanmışlar, birbirleri ile kaynaşmışlar ve eğlenceli vakit geçirmişlerdir. Tasarlanan öneriye birebir sadık kalınmasa da mekânın ruhuna olumlu katkı getirmiştir. Çok kalabalık bir öğrenci ekibiyle çalışmanın zorlukları, bu öğrencilerin hepsinin tasarım bölümü öğrencileri olmaması, bazılarının resimleme konusunu ilk kez deneyimlemiş olmaları gibi sıkıntılar da süreci zora sokmuştur ancak yine de eğlenceli ve verimli bir etkinlik olmuştur. Ortaya çıkan sonuç tamamen öğrencilerin kendi emekleridir ve bu da onlara ayrı bir mutluluk vermiştir (Resim 10, 11,12 ve 13).

Resim 10: Kafeteryanın Çalışmadan Önceki Görüntüleri

Resim 11: Kafeterya Duvarları için Önerilen Tasarımlar

Resim 12: Öğrenci Kulüpleri ile Grafik Tasarım ve Görsel İletişim Tasarımı Öğrencileri Birlikte Çalışırken

Resim 13: Çalışmalar Sonunda Ortaya Çıkan Resimlemeler ve Mekândan Görüntüler

DEĞERLENDİRME

Lefke Avrupa Üniversitesi kampüsü içerisinde farklı zamanlarda üç farklı mekânda öğrenciler ile birlikte yapılmış duvar resimleme çalışmaları ile illüstrasyonun mekânsal iletişimdeki önemi deneyimlenmiştir. Tek bir duvara yapılan basit bir çalışma bile mekâna anlam kazandırmakta ve onu diğer mekânlardan ayırt ederek işaretlemektedir.

Resim 14: Fakülte Binası Girişindeki Duvarın Resim Öncesi ve Sonrası Görüntüleri

Fakülte giriş duvarını resimleme öncesi ve sonrası halleri ile karşılaştıracak olursak; eski haliyle önünden geçen öğrencilere ve ziyaretçilerine herhangi bir mesaj iletmediği için sıradan bir duvar iken resimleme ile birlikte önünden geçenlerin algısını çekmekte ve fark edilmektedir. Tasarımın ne olduğundan daha önemlisi, bu binada tasarım fakültesi olduğunun anlatılmasıdır (Resim 14).

Diğer çalışma inanç merkezinde, giriş duvarının eski ve yeni hali karşılaştırıldığında; resimleme ile dışardan yolu düşenlerin dikkati bina girişine çekilmekte ve orda inanç merkezi olduğunu insanlara anlatmaktadır. Bunun için yazı ögesine de gerek yoktur, kullanılan piktogramlar zaten bunu tasvir etmektedir. Bu da resimleme ve grafiğin evrensel anlatım gücüdür

Resim 15: İnanç Merkezi Binası Önündeki Duvarın Resimli ve Resimsiz Görüntüleri

Üçüncü örnek kafeterya resimlemesinde tüm mekân duvarları ele alınmış, resimlemeler duvarların da boyanması ile desteklenmiştir. Önceleri öğrenciler için sıradan bir yemek yeme mekânı iken renklerle ve resimlemelerle canlanmış, hareket kazanmış, mekân dile gelmiştir. İlk kez kampüse gelecek bir öğrenci de bu mekânda eğlenceli yemek yiyebileceği mesajını okuyabilecektir (Resim 16).

Resim 16: Kafeterya Mekânı Girişinde Resimli ve Resimsiz Görüntüler

Tüm mekânlar resimlemenin gücü sayesinde anlam kazanmış, kampüs içerisindeki benzer mimari dile sahip diğer tüm mekânlardan ayrılmıştır.

Öğrenciler için de önemli bir deneyim olmuştur. Mekanda illüstrasyon çalışmalarını, mezun olduktan sonra profesyonel yapmaya başlayan öğrenciler olmuştur. Kazandığı teknik, beceri ve donanım ile dışarda para karşılığı ticari mekânların duvar resimlemelerini yapmışlardır. Grafik Tasarım mezunu Zeynep Karakuş (Resim 17) ve Görsel İletişim Tasarımı bölümü mezunu Burcu Kurtcebe (Resim 18), kendi instagram hesaplarından çalışmalarını paylaşarak bu alanda yeni işler için müşteri toplamaktadırlar. Özellikle Zeynep Karakuş daha mezun olmadan Kıbrıs’da pek çok ticari mekânın duvarlarına resimler yapmaya başlamış ve bu alandaki uzmanlığını ileriye taşımıştır.

Resim 17: Zeynep Karakuş ve Instagram Hesabı

Resim 18: Burcu Kurtcebe'nin Duvar Resimleme Çalışmalarından Örnekler

İnsanlar duvar illüstrasyonlarının mekâna kazandırdıklarını gözlemledikçe piyasada talep yükselmekte ve bu alanda yetenekli insanlara ihtiyaç da artmaktadır. Lefke Avrupa Üniversitesi bu deneyimi öğrencilere yaşatarak böyle bir iş uzmanlığı fırsatı da yaratmıştır.

SONUÇ

Gelişen dünyamızda, hızla büyüyen ve karmaşıklaşan mekânların, kullanıcıları ile iletişim kurma gereksinimleri de günden güne artmaktadır. Günümüzde mekanlar; sadece bilgi vermek için değil, kullanıcılarını yönlendirmek, ticari kimliğini yaşatmak, insanlara eşsiz deneyimler yaşatarak daha uzun ve verimli zaman geçirmelerini sağlamak gibi nedenlerle güçlü ve etkili bir görsel iletişim diline ihtiyaç duymaktadır. Mekânsal iletişim için grafik tasarımın alt disiplini sayılan illüstrasyon, mimari ile birlikte önemli bir tasarım bileşeni haline gelmiştir.

Lefke Avrupa Üniversitesi kampüsü içerisinde üç farklı mekanda yapılmış mekânsal illüstrasyon çalışmalarından da görülebileceği gibi; öncesinde kampüs içerisindeki diğer mekanlardan ayrılabilir çok fazla özellik taşımazken illüstratif dokunuşlarla bu mekanlar, fark edilir olmaya ve daha önemlisi ziyaretçileri ile daha etkili iletişim kurmaya başlamışlardır. Bu iletişim; illüstrasyonun zengin dünyası sayesinde samimi, dolaysız ve estetik bir dildir. Öğrenciler kendileri bizzat bu çalışmalara katıldıkları için süreci takip etmişler, derslerinde öğrendikleri illüstrasyonun mekanlara dek uzanan serüvenini ve mekanlara kazanımlarını deneyimleyerek anlamışlardır.

Günümüzde gerek sanat gerek tasarım ortamlarında bilinen tanımların ötesine geçen illüstrasyon, mekânların da önemli bir görsel iletişim dili haline gelmiştir. Dolaysız ve zengin betimleme gücü sayesinde, mekân ile kullanıcıları arasında, doğrudan güçlü bağlar kurulmasında önemli bir yardımcı unsurdur. Teknolojinin getirdiği imkanlarla uygulama teknikleri de hızla gelişmekte, dijital, interaktif, üç boyutlu canlandırma, projeksiyonla yansıtma gibi yeni yöntemler ile mekan illüstrasyonları zenginleşerek yepyeni biçimler almaktadır. Gelecekte mekân resimlemeleri alanında uzman sanatçılara daha fazla ihtiyaç duyulacaktır, bu nedenle öğrencilere eğitim süreçlerinde bu alanda yol göstermek faydalı ve önemlidir.

KAYNAKÇA

- Atamaz Daut, E., & Ergün, E. (2017). Graphic Design Applications for Spatial Imagery and Examples from a Nursery School. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 947-957.
- Atamaz, E. (2018). Çevre ve Mekan Grafîği Eğitimi için Seçmeli Ders Uygulaması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 1-14.
- Aytekin, H. (2022). İnsan İlişkileri ve İletişim. Ankara: Pegem Akademi.
- Berger, J. (1999). Görme Biçimleri. İstanbul: Metis Yayınları.
- Işık, M. (2018). İletişim Bilimine Giriş. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Zeegen, L. (2009). What is Illustration? Switzerland: Roto Vision.